

blive staaende ved den Form for Ægteskabs Indgaaelse, som vi nu have haft i de mange Aar.

Naar det ærede Medlem saa talte om, at vi her vilde komme ind paa at etablere Ægteskaber af første og anden Orden, Ægteskaber med blaåt og sort Stempel, forekommer det mig, at det er det ærede Medlem, der betegner det borgerlige Ægteskab som et Ægteskab med sort Stempel, og som saa blot forlanger, at enten vi ville eller ej, skulle vi alle nøjes med det han betegner som Ægteskab med sort Stempel. Men i øvrigt vilde man jo ved at gaa tilbage til Regeringsforslaget, som det ærede Medlem anbefalede Folketinget at gøre, ogsaa faa to Slags Ægteskaber, de Ægteskaber, der kun ere borgerlige, og som enhver kan faa, og de Ægteskaber, som tillige have faaet kirkelig Velsignelse, og fra hvilke en Præst i visse Tilfælde kan udelukke.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale det høje Ting at slutte sig til Forslaget, som det foreligger. Det bliver jo i øvrigt neppe det, der vil fremgaa som det endelige Resultat af Forhandlingerne, vi nu føre her i Salen, men derfor har jeg foreløbig slet ikke den Tro, som er kommen til Orde, at alle Sunde nu skulde være lukkede for denne Sag. Efter de Udtalelser, der ere faldne fra forskellige Sider under Sagens Behandling, Udtalelser, jeg lægger særlig Vægt paa, tror jeg tværtimod, at det endnu maatte kunne lykkes at komme til en Forstaaelse, hvad jeg meget vilde ønske, i alle Tilfælde vil jeg være med til at gøre endogsaa ret væsentlige Indrømmelser for at naa til en saadan Forstaaelse.

Barner: Jeg vilde meget have ønsket, at man ved Behandlingen af denne Sag her i Tinget, saavel som ogsaa udenfor Tinget, vilde være kommen bort fra dette Udtryk „tvungent borgerligt Ægteskab“. Thi dette Lovforslag, som der forhandles om her, har jo baade en borgerlig og en kirkelig Side; der er jo baade et borgerligt og et kirkeligt Krav, som skal tilfredsstilles fra Lovgivningsmagtens Side, og som Beboerne have et Krav paa at faa tilfredsstillet. Men naar jeg siger dette, vil, jeg der gøre den Forskel, at det borgerlige Krav er et absolut borgerligt Krav, der foreligger saaledes, at Lovgivningsmagten har en absolut Forpligtelse til at danne Rammer, hvorunder Ægteskabet indsluttes, og til ved sin Lovgivning at fremskaffe saadanne Forhold, at der kan

være betryggende, gode og sædelige Forhold i saa Henseende at leve under her i Landet. Der er i Ægteskabet en absolut borgerlig Side, lige overfor hvilken Lovgivningsmagten har en absolut Forpligtelse. Derimod er der ikke nogen absolut kirkelig Forpligtelse til Stede. Det er jo ogsaa anerkendt fra det kirkelige Udvalgs Side, at man ønsker Frihed. Det er ogsaa udtalt i Landstingets Betænkning, at det er Frihed, man ønsker paa dette Omraade; man ønsker at stille Befolkningen saaledes, at de, som ville fritages for Kirkens Indvielse af deres Ægteskab, kunne blive fri derfor, og at de, som ønske det, kunne faa Kirkens Indvielse. Derimod maa det være en absolut Forpligtelse, at der fra Lovgivningsmagtens Side sørges for, at de borgerlige Forhold med Hensyn til Ægteskabet blive ordnede betryggende for enhver Borger, hvad enten han vil slutte sig til Kirken eller ikke.

Jeg siger derfor, at den borgerlige Side deraf er den absolutte, medens derimod den kirkelige Side ikke er det. Jeg vil derfor ønske, at man kommer bort fra dette at tale om „tvungent borgerligt“. Thi naar der er en absolut Forpligtelse for Lovgivningsmagten til at lovgive paa det rent borgerlige Omraade, saa maa man ikke kalde det tvungent; vi maa nemlig gaa ud fra, at Lovgivningsmagten lovgiver paa den Maade, at den Lovgivning, som kommer frem, bliver en Hjælp, en Støtte for Befolkningen, og ikke en Tvang, som vi komme ind under. Derfor har det fra første Begyndelse af stødt mig saa meget, at man har brugt dette Udtryk, og det har ogsaa gjort sit til, at det synes, som om Kløften er bleven større, end den behøvede at blive paa dette Omraade, og da navnlig naar man gaar ud fra dette, at vi ville skabe Frihed; og vi ere vist alle enige om, at vi særlig paa dette Omraade ville skabe Frihed. Men saa maa vi ikke gøre noget, som kan uddybe Kløften der.

Naar jeg har sagt dette, og naar jeg paa samme Tid siger, at min Sympati staaer absolut paa dette: Indførelse af det almindelige borgerlige Ægteskab eller Ægteforening — vil jeg kalde det —, saa ser jeg paa det fra et andet Synspunkt end de Synspunkter, som — i alt Fald i nogen nævneværdig Grad — ere komne frem her i Salen i Dag. Jeg ser paa det som et Led i en Lovgivning, der gaar ud paa at skille vor Folkekirke fra Staten.

Jeg vil der straks for det første sige, at jeg absolut ikke ønsker en Frikirke; det er en fri Folkekirke, jeg ønsker, men